

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Quaestio 58. An Inquisitor possit habere carcerem p[ro]prium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

derem ergo (ad remouendam nunc omnem dubitationem) absentibus aut mortuis Inquisitoribus, & nullis alijs in eorum locū substitutis, omnia priuilegia inquisitoribus tributa Episcopis competere.

Idem dicas in illis locis, in quibus nunquā sūt ad huc delegati inquisitores cōstituti. in illis enim Episcopis in causis fidei ea prestare poterunt, quæ si adessent inquisitores ratione suorū priuilegorū præstissent: idque fauore fidei, qui est huius assertionis potissima & certissima ratio: atque hinc patebit posse Episcopos sicut Inquisitores citare testes extra suam diocesim, vt dixi infra super q. 74.

QVAESTIO LVII.

An Inquisitor brachij secularis auxilium inuocare possit.

Quinquagesima septima questio est: Vtrum inquisitor pro capiendis hereticis, credentibus, receptatoribus, defensoribus, & fautoribus eorum, diffamatis de heresi, uel suspectis, possit inuocare auxilium brachij secularis?

Respondemus q̄ sic, iuxta c. Vt officium, §. denique ubi multis præmissis sic subiungitur: Denique ut circa præmissa plene uobis & singulis ueluti coercionis expedita, & inuolabilis adite auctoritas, uolumus, ut ea omnia uiriliter exequamini (si opus fuerit) inuocato auxilio brachij secularis.

Hac eadem uerba habentur per omnia in litteris Apostolicis (æpe allegatis Clementis, & Alexandri, & Urbani I. I. Præ cunctis.

Delegatus enim non potest ex officio suo inuocare auxilium brachij secularis, nisi ex speciali commissione, ut fit inquisitoribus. De hoc arg. super cap. & §. allegatis.

COMMENT. CVI.

Non modo inquisitores habent familiā armatam, sed quotiens ea non sufficit pro officij sacri executione, auxilium secularium magistratum possunt inuocare quod ipsum sanciuit iam olim Urbanus III. in rescripto quodā incipiente: Licet ex omnibus, §. deniq; quod uidimus in archiuo inquisitionis Bononiensis, referitur q; impressū in bullario litterarū Apostolicarū. tradūt et hoc priuilegiū Repertorium inquisitorū uerbo, brachij. Zanchinus de heret. c. 37. nu. 1. Panormitanus in c. 1. de officio ord. Simācas de catho. instit. ti. 23. nu. 8. Locatus in opere iudiciali uerbo, inquisitor. nu. 30. Ioan. Roias sing. 21. incipien. atma. & alij.

Atque hoc etiam priuilegium magnā habet aequitatem: saepe enim est tanta hereticorum multitudo, aut potētia, ut uires inquisitorū, aut Episcoporū nō sufficiant; & propterea oportuit brachium seculare inuocare. l. si quis 10. C. de Episcopis, & clericis.

Hoc amplius additum est huic priuilegio, ut possint inquisitores per cēsuras ecclesiasticas cōpellere magistratus seculares, ut sibi auxilium hoc prebeāt quoties fuerint requisiti; ut multis Pōtificum rescriptis cautū alibi docuimus, qui si in eo auxilio præstā-

do aut cōtumaces aut negligentes fuerint, & excommunicari possunt, & honore priuari, & allis panis pro delicti qualitate coerceri. iuxta c. ad abolēdā. §. penult. & c. excommunicamus. §. moneātur. de heret.

A ¶ Delegatus enim non potest ex officio suo inuocare auxilium brachij secularis, &c.] Hanc questionē late disputat Archidiaconus & Ioannes Fātuccius in c. administratores. 23. q. 5 ubi multorū pugnātes referunt sententias. de eodē auxilio seculari præstando uide textū & ibi glo. & doctores in c. 1. & in c. quoniam. extra de officio iud. ordinarij. & Innocentium & doctores in c. significasti. de officio delegati.

Delegatus ratione solius delegationis an inuocet auxilium seculare.

B Et quamuis communis sententia uideatur cōtra Emericū: nihilominus nihil est nominatim cautū; & fortassis probabilius est, quod hoc loco asserit auctor, uidelicet, delegatū, qualis ē inquisitor, nō posse ex officio, & ratione solius delegationis auxilium seculare inuocare: quoniam aliās hoc nō concederetur sibi tanquā priuilegium, dū uulgo in rescriptis delegatorum dicitur: Inuocato, si opus fuerit, auxilio seculari: Frustra enim fieret expressio eius quod inest, & concessio specialis eius, quod suo iure conuenit.

Itaq; hac Emerici sententia magis uideri posset alicui ad ueritatē accedere propter memoratā rationem, & curiæ consuetudinem: quā etiā uidetur uelle Repertorium inquisitorum uerbo, brachij. §. sed an delegatus. & hanc Emerici sētentiā tenet Archidiaconus in c. ut officij. §. compescendi. de heret. li. 6.

C Carerū Federicus de Senis uir magnæ auctoritatis, consil. siue q. 163. incip. Super inuocatione & petitione. ex multis contendit delegatum etiā si non habeat expresse in mandatis, quod possit brachij seculare inuocare: nihilominus tamen posse inuocare; quia cum res aliqua conceditur, omnia etiam illa cōcessa intelliguntur & permissa, sine quib. ea res expediri nō potest: quare ut delegatus recte exercere possit suā iurisdictionem, brachij seculare debet posse inuocare, quāuis id sibi expresse nō cōcedatur, sane hæc sētentiā multū fauorabilis est, et mihi placet.

DE CARCERE Inquisitoris.

QVAESTIO LVIII.

An Inquisitor possit habere carcerem proprium.

S Y M M A R I V M.

- 1 Inquisitor potest habere proprium carcerem ad custodiam reorum.
- 2 Domini temporales in quibus parere tenentur inquisitoribus.
- 3 Carcer ad panam Episcopo & inquisitori debet esse communis.

Quinquagesima octaua questio est: Vtrum inquisitor possit habere carcerem proprium pro reis seu delatis ibidem detinendis ad custodiam seu ad pœnam?

1 Respon-

1 Respondemus q. sic ad custodiam, vt patet in c. Vt inquisitionis. de heret. lib. 6. ubi dicitur sic: Vt inquisitionis, & infra.

Relat. supra pag. 115.

Vniuersos faculi potestates, & dominos tēporales, ac prouinciarum, terrarum, ciuitatum, aliorq; locorum rectores quibuscūq; dignitatibus vel officijs, aut nominibus conſentantur: requirimus & monemus, vt sicut reputari cupiunt & haberi fideles.

Domini tēporales inquisitionibus parteciant.

2 Ita pro defensione fidei diocēſanis Episcopis, & Inquisitionibus hereticarū prauitatis à sede Apostolica deputatis, aut in posterū deputandis, pareāt & intendant in hereticorum, credentium, fautorum, receptatorum, & defensorum ipsorum inuestigatione, captione, ac custodia diligenti, cum ab eis fuerint requisiti: & vt prefatas personas pestiferas in potestatem seu carcerem Episcoporum, aut inquisitionum prædictorum, & cetera.

Relat. supra pag. 111.

In c. Et, Multorum. de heret. in clemen. in prin. loquendo de Episcopis & inquisitionibus, dicitur ita: Sic q. quilibet de prædictis sine alio citare possit, & arreſtare siue capere, ac tutā custodiā mancipare, ponendo etiam in compedibus vel manibus ferreis, si eis visum fuerit faciendum.

3 Ad pœnam autē non: vnde carcer, qui est magis ad pœnā, quam ad custodiā, est Episcopo & inquisitioni communis, ut unus non possit sine alio tali tradere carceri quemquam, iuxta c. Multorum allegatum: vnde post prædicta verba dicitur ita: Duro tamen tradere carceri siue arcto, qui magis ad pœnam, quam ad custodiā uideatur, uel tormentis exponere illos, aut ad sententiā procedere contra eos Episcopus sine inquisitores, aut inquisitor sine Episcopo diocēſano, aut eius officiali, vel Episcopali sede vacante capitali super hoc delegato, si sui adiuuicem copiam habere ualeant, infra octo dierum spatium postquam se inuicem requisierint, non ualebit.

COMMENT. CVII.

De assertionibus, quas hic ponit Emericus de carcere proprio & communi, verissima sunt, vt paulo post indicabo.

Carcer ad custodiā, non ad puniendū inuentus, sed tamen de iure canonico.

Vt qua de carcere his questionibus traduntur ab Emerico, apertius intelligatur, obseruandū est, carceres ad continendos homines non ad puniendos inuentos esse, Baldus in l. incredibile. C. de pœnis. Bossius tit. de carcere, in princ. Follonius in pract. cri. 1. par. 2. part. 1. vers. vel carceretur. nu. 1. de quo est textus apertissimus in l. aut damnati. §. solent. ff. de pœnis ibi, Solent præfides in carcere continendos damnare, aut vt uinculis contineantur.

At iure canonico ad pœnā potest esse carcer. cap. quāuis. de pœnis. lib. 6. c. tuā. de pœnis. tradit Conradus Brunus li. 5. de heret. c. 12. Locatus in opere iudiciali. Repertorium inquisit. Bernardus Comēſis in Lucerna verbo carcer. et ceteri cōmuniter, quibus adde Zachariū tract. de heret. c. 10. & Syluestrū in sum. verbo, hæresis. 2. q. 7. nu. 9. & Simancam de catho. instit. tit. 16. nu. 14. & seq.

Et iuxta hęc iuris ciuilibus, & pontificij differētiā de carcere vel ad custodiā, vel ad pœnam, loquitur hoc loco Emericus, dum ait, inquisitor ē posse habere carcerem proprium, qui ad custodiā spectat.

is vero qui ad pœnam est constitutus, inquisitioni cū Episcopo debet esse communis.

Ratio autem primæ assertionis in promptu est: si Episcopus potest habere proprios carceres, plane multo magis id poterit inquisitor, cum maiorē auctoritatem pœnem cū Episcopo habeat in causa heretici in iurisdictionem: verum hodie non solent carceres separati constitui, sed idē carcer qui est inquisitionis, in quo vincit ad custodiā continentur, communis etiā est Episcopo, vt indicat Emericus quest. sequenti: quod salubrius est, ne frustra fiat carcerū multiplicatio, cum vnus sufficiat, & cuncta æque bene tractentur.

Alterius autē assertionis ratio est, quoniā eodem nare non potest inquisitor sine Episcopo, nec vice versa. clem. 1. §. duro tamē. de heret. & propterea non poterit habere carcerē propriū, qui ad pœnā fabricatus, qualis est ille, in quē vel in perpetuū vel ad tempus heretici redemptes detruduntur.

Carceres ergo qui iuxta dict. cle. 1. de heret. §. sane inuidentur esse cōmunes, ubi & muri dicitur, quorū ibidem etiā iubentur esse duo custodes, non sicut ad custodiā, sed ad pœnā, vt voluerunt ibi Cardinales in prima oppositione, & Ioānes de Imola super glossa, sub delegare. vers. sed aduerte, quos refert & sequitur Bernardus Comēſis in lucerna ver. carcer. §. 2.

Mihi uero paulo antē scripserat §. cōtēplati, verisimilius uidetur de carcere ad custodiā eo loco haberi sermōnē, non autē de carcere ad pœnā cōstituto. Primū, quia Papa uidetur ibi statuerē non esse amplius necessariū separatos habere carceres in hac verba: Nos uolentes super hoc prouidere, statuimus, ut quilibet talis carcer, uel maris, quē de cetero Episcopus, & inquisitori prædictis uolumus fore cōm, duos custodes habeat, &c. Rursus, hęc ratio mihi magnopere persuadet, non loqui ibi Papā de carcere ad pœnā: quoniam in eo non adhibetur tanta diligentia in custodiā, ut occidat reos, ne quis cū eis loquatur: quā iam tunc indicari sūt, & vt alibi docuimus, ad aduersandos damnatos ad carcerē perpetuū aditus patet alijs: secus autē in his qui carceribus ad custodiā detinentur, qui propterea tā diligētē custodiari iubentur, ne quis eos infiruat de celāda ueritate, aut de cōtēdā falsitate, aut de iusto iudicio declinādo, & hoc mihi scētia uerissima uidetur, quā fortassis etiā indicat non obscure Emericus quest. seq. nu. 1. & 2.

Præterea hęc sententiā, quod uidelicet inquisitor non possit habere proprium carcerem, qui sit ad pœnam in quē sua sola auctoritate conijcere aliquē & damnare possit, non modo procedit quoniā per sententiā aliqui damnati sunt ad carceres, vt præ diximus: verum etiam cum ad torquendos & affligendos reos huius criminis, in deteriores & obscuriores carceres detruduntur, ut acerbitate mansionis crimē detegant; nam cū inquisitor sine Episcopo, & vice uersa Episcopus sine inquisitore non possit tormentis exponere delinquentes, vt in dict. cle. 1. de heret. §. propter quod. uel tormentis exponere illos, eodem modo non poterit conijcere reos in duriorē carcerē, qui magis ad pœnā quā ad custodiā uideatur; et hac quoque uideri potest uera expositio, & sententiā, textus in dict. clem. 1. de heret. §. propter quod. ibi. Duro tamen tradere carceri siue arcto, qui magis ad pœnam, quā ad custodiā uideatur.

In quibus carceribus...

Carcerem...

Inuidentur...

Solutio...

Est autē quādoque necessariū hac fieri ob mali-
ciā, & pertinaciā reorū, à quibus vix veritas extra
hi pōt, quos necesse est sepe i duos carceres detrude-
re, vt docuit Eymericus cū impēnitētibus faciēdū.
3. par. i. 10. modo processū fidei terminandi, nu. 201.

Et quamquā hac ita se habeant, vt prædiximus,
nihilominus tamen cū reus securus non est in loco
mitiori, tunc ad arctiorem per solum inquisitorem
potest transferri: quia tunc ad custodiam fieret, non
ad penā, ita Paulus de Leazaris, Zabarella, Imola
& alij in dict. clemen. multorum, de hæret. quare si
verbi gratia fuga, colloquium, aut peruersio alio-
rum, aut aliud quid huiusmodi, quod in detrimentū
veritatis vergeret, immereret sic solus inquisitor,
non requisito Episcopo, reos posset durioribus locis
& obscurioribus conclauibus occludere: & hac sen-
sentia vera mihi videtur, & obseruanda.

Verum tamen dum hæc fiunt, que in præcedētibus
tradidimus de tradendis reis durioribus carceribus
sive ad custodiā sive ad penā, illud cauendum est, ne
ranta sit carcerum asperitas, vt delinquentes horro-
re, & malitia loci moriantur: quoniam tunc iudices
fidei, qui hæc decreuerunt subire reos, irregulares
fierent. Laudunus & Zabarella in clemen. vnica, de
homicidio. Abbas in c. à nobis, de apostatis. & in c.
qualiter & quando, de accusatio. traditque Loca-
tus in opere iudiciali verbo, carcer. nu. 6.

Et de hac re singulare decretum extat in Cōcilio
Biterrēsi. c. 23. in hæc verba: Curetis tamē, vt talib.
immurandis fiant iuxta sedis Apostolicæ ordina-
tionem separata & occulte camarulæ, sicut fieri po-
terit in singulis ciuitatibus diocesium corruptarū
vt alterutrum, vel se, vel alios peruertere nequeat,
& eos enormis rigor carcerum non extinguat. hæc
ibi, quod tamen si de damnatis in carcerem ad penā
loquatur, locum etiam habet in detrusis: aut detru-
dendis in carcerem ad custodiā ob eandem ratio-
nem. cetera huc spectantia tradam copiose sequen-
ti commentario.

Q V A E S T I O L I X.

An Episcopus & Inquisitor possint
habere communem carcerem,
& de custodibus carceris.

S Y M M A R I V M.

- 1 Proprios carceres possunt sibi communes face-
re Episcopus & inquisitor.
- 2 Alicubi carcere sunt apud inquisitorem.
- 3 Aliibi Episcopi ipsi carceres habent.
- 4 Quid de custodibus carcerum canones statuāt.

Vinquagesima nona questio est: Vtrū
Episcopus & inquisitor possint carce-
rem habere communem pro reis
seu delatis ibidem detinendis ad cus-
todiam seu ad penam: & tunc de
custodibus qualiter fuerit prouidendum?

1 Respondemus, q̄ quilibet tā Episcopus quā in-
quisitor pōt habere carcerē propriū, vt patet in

A alleg. c. Multorū. & ponere ibi delatos ad custodiā
in manicis ferreis, & in compedibus, vt dictum
est supra questione proxima. Et quilibet suum car-
cerem potest facere communem ambobus.

2 In aliquibus enim partibus, vt in Tholosa, &
Carassona, Inquisitores habent in suis domibus
carceres, quos vocant muros, quia domunculæ il-
læ adhærent muris loci, qui sunt Episcopo & in-
quisitori communes, & de his habetur in c. Mul-
torum. alleg. de hæret. in clemen. §. sane. vbi dicitur
sic: Sane quia circa custodiam carcerum hære-
ticialium, qui muri in quibusdam partibus vulga-
riter nuncupantur, multas fraudes dudum intelleximus
perpetratas: Nos uolentes super hoc prouide-
re, statuimus vt quilibet talis carcer uel murus,
quem de cetero Episcopo & inquisitori prædictis
uolumus fore communem, & cetera.

3 In quibusdam autem alijs partibus, Episcopi
habent ipsos carceres, in quibus possunt detineri
hæretici siue suspecti, non solum ad custodiam,
sed etiam ad penam, & mox vt detinentur ad pe-
nam, sunt carceres cōmunes, quia absque inquisi-
toris consensu hoc fieri non potest, vt est dictum;
Et de his habetur in c. Multorum. alleg. §. & quia,
vbi dicitur sic: Et quia sæpe contingit Episcopos
propriis habere carceres sibi & dictis inquisitori-
bus non communes, & cetera.

4 Qualiter autem est de custodibus prouiden-
dum, statutum est in c. alleg. Multorum. per hunc
modum, quod (loquendo de carceribus siue mu-
ris prædictis) sint duo castodes principales, discreti,
& industrij & fideles: & q̄ vni prouideat Epi-
scopus, & alteri inquisitor, & horum quilibet ha-
beat substitutum, & quod sint ibi duæ clauēs: Qui
custodes iurabunt coram Episcopo & inquisitore,
quod suum officium fideliter exequentur, & non
permitterent, q̄ aliquis loquatur dictis capitibus in se-
creto, & q̄ ministrabant eisdem prout per Episco-
pum, & inquisitorem fuerit ordinatum.

D Loquendo vero de carceribus Episcopi, q̄ cus-
todes positi per Episcopum, iurabunt coram in-
quisitores, q̄ suum officium exequentur.

Quia vero ordinatio ista de custodibus muro-
rum & carcerum prædictorum longa est, & verba-
lis, & non realis, quia non est prouisum (vnde in-
quisitor prouidebit sibi & custodibus antedictis)
non curauimus totam inserere in præsentī; nam non
seruatur: nec potest propter penuriam stipendio-
rum inquisitorum commode obseruari.

C O M M E N T. C V I I I.

E IN hac questione rursus Eymericus de carcere
agit, addens id quod omiserat superiori questione-
ne, videlicet, inquisitorem & Episcopum habere
posse carcerem communem non modo ad penam, ve-
rum etiam ad custodiā.

Sunt autē huius questionis tres potissimum par-
tes: Vna est de carcere ad custodiā, altera de carce-
re ad penam, tertia de custodibus carcerū, de quibus
singulis nimis breuiter agit auctor: sed nos ne quid
parum explicatum reliquisse videamur, de singulis
plenius differemus, ea summatim præscribentes, que
ad

Supra pag.

Questionis
summa.